

STORTINGET

Innst. 205 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:81 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug og Erlend Wiborg om en utvisningsreform for kriminelle innvandrere

tert til og har mottatt tre skriftlige høringsinnspill i saken.

De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid med Danmark om en utvisningsreform som sikrer at innvandrere som begår alvorlig kriminalitet i Norge, skal utvises, uavhengig av tilknytning til landet, herunder også asylsøkere og flyktninger. Dersom personer ikke kan returneres til sitt hjemland, skal de likevel uttransporteres til et trygt tredjeland som Norge inngår avtale med. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med nødvendige lovendringer i vårsesjonen 2026, slik at Stortinget kan behandle og vedta saken før sommeren 2026.»

Det vises til dokumentet for en nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen har i brev av 30. januar 2026 uttalt seg til forslaget. Brevet følger som vedlegg til innstillingen. Komiteen har invi-

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Kjell-Arve Aspaas, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag og fra Miljøpartiet De Grønne, Marius Langballe Dalin, viser til representantforslag Dokument 8:81 (2025–2026) om en utvisningsreform for kriminelle innvandrere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Norge i dag har regler som åpner for utvisning av utlendinger som begår kriminalitet. Etter norsk rett bygger utvisningsreglene i hovedsak på strafferammen for det straffbare forholdet. Terskelen for utvisning er avhengig av om vedkommende har oppholdstillatelse og om denne er midlertidig eller permanent.

Flertallet har merket seg at regjeringen i 2026 vil gjennomgå reglene om bortvisning og utvisning av ut-

ledninger som har begått kriminalitet, og at regjeringen arbeider med et forslag til regelendringer på feltet.

Flertallet viser til at det følger av utlendingsloven § 90 tredje ledd at utlendinger som utvises på grunn av ilagt straff, kan uttransportertes til et annet trygt land enn hjemlandet. Flertallet understreker at gjennomføringen av slike tiltak forutsetter at det finnes et trygt tredjeland som er villig til å motta straffedømte fra Norge og andre Schengen-stater.

Flertallet merker seg at forslagsstillerne ønsker at Stortinget skal vedta en utvisningsreform som vil innebære at utlendinger som dømmes til mer enn ett års fengsel, skal utvises, uavhengig av oppholdsgrunnlag samt at det skal etableres et samarbeid med danske myndigheter om en slik reform.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at utlendinger som kommer til Norge med formål om å bedrive kriminalitet, ikke har noe i landet å gjøre. Disse medlemmer viser til at regjeringen har varslet at den i 2026 vil gjennomgå reglene om bortvisning og utvisning for å sikre at kriminelle utlendinger sendes ut av landet. Blant annet har regjeringen sendt på høring et forslag til regelendringer som skal gi en videre adgang enn i dag til å utvise utlendinger som ikke er straffet, men som det likevel er konkrete holdepunkter for at vil begå alvorlig kriminalitet. Etter dagens praksis har slike utlendinger i en del tilfeller blitt bortvist, men ikke utvist med fremtidig innreiseforbud.

Disse medlemmer viser til regjeringens forslag, og mener dette tiltaket bidrar til at utlendinger med kriminelle hensikter ikke får fotfeste i Norge. Dette vil styrke Norges mulighet til å nekte kriminelle utlendinger innreise og opphold. Regelendringen skal blant annet styrke muligheten til å reagere mot kriminalitetstrusselen fra utlendinger med tilknytning til kriminelle nettverk allerede før straffbare handlinger blir gjennomført.

Disse medlemmer understreker at reglene som nå foreslås, blant annet vil kunne anvendes når politiet sitter på konkrete bevis som gjør det sannsynlig at utlendingen har begått eller har til hensikt å utføre straffbare handlinger som kan føre til fengsel, for eksempel tyverier, vold eller narkotikasalg. UDI skal da kunne utvise utlendingen med et fremtidig innreiseforbud, og ikke bare bortvise slik det er adgang til i dag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at inntil et forslag til nye regler om utvisning med fremtidig innreiseforbud har vært på høring og blitt behandlet av Stortinget, har Justis- og beredskapsdepartementet i januar 2026 klargjort i en instruks til UDI at det allerede i dag er hjemmel i utlendingsloven og EØS-retten til å vurdere utvisning av personer som ikke er straffet, men

som har tilknytning til et kriminelt nettverk og representerer en ekstraordinær kriminalitetstrussel.

Disse medlemmer viser for øvrig til at utvisningsreglene i gjeldende norsk rett i hovedsak bygger på strafferammen for det straffbare forholdet. Tersklene for hvilke straffbare handlinger som skal kunne gi grunnlag for utvisning, ble sist gjennomgått og revidert i et høringsnotat fra departementet 25. april 2019 og den etterfølgende Prop. 40 L (2019–2020) fra regjeringen Solberg 7. februar 2020.

Disse medlemmer påpeker at det ikke først og fremst er regelverk som hindrer en fra å sende straffede utlendinger til et trygt tredjeland. Det følger allerede av utlendingsloven § 90 tredje ledd at utlendinger som utvises på grunn av kriminalitet, kan uttransportertes til et annet trygt land enn hjemlandet, og etter § 90 fjerde ledd kan det gis nærmere regler i forskrift.

Disse medlemmer viser til at gjennomføringen av slike tiltak imidlertid forutsetter at det finnes et trygt tredjeland som er villig til å motta straffedømte fra Norge og andre Schengen-stater.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Norge har en aktiv rolle i det europeiske migrasjonssamarbeidet for å sikre en mer bærekraftig innvandring til Europa. Utviklingen av migrasjonspolitikken er et viktig tema i regjeringens dialog med Norges naboland, inkludert Danmark. Selv om en eventuell fremtidig avtale mellom Norge og andre Schengen-land på den ene siden, og et trygt tredjeland på den andre siden, skulle åpne for å overføre straffedømte kriminelle, og dermed kunne gjøre spørsmål om vern og forholdsmessighet vesentlig enklere i en del saker, vil man ikke kunne sløyfe vilkår og vurderinger. De bygger på regler som ikke uten videre kan fravikes gjennom lov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker at tillit til rettsstaten og innvandringspolitikken forutsetter tydelige konsekvenser når utlendinger begår alvorlig kriminalitet i Norge. Utlendinger som får oppholde seg i Norge, men misbruker gjestfriheten ved å begå grov kriminalitet, har etter disse medlemmers syn ingenting å gjøre i Norge.

Disse medlemmer viser til at dagens regelverk åpner for utvisning av utlendinger som begår kriminalitet, men at omfattende forholdsmessighetsvurderinger og unntaksbestemmelser i praksis gjør at altfor få blir utvist. Dette bidrar til å svekke både den allmenne rettsfølelsen og tilliten til myndighetenes evne til å håndheve regelverket.

Disse medlemmer mener det må være et grunnleggende prinsipp at personer som ikke er norske borgere og som begår alvorlig kriminalitet, mister rett-

en til å oppholde seg i Norge. Opphold i Norge er et gode som forutsetter respekt for norske lover og regler.

Disse medlemmer viser til at Danmark har varslet en reform der utlendinger som dømmes til mer enn ett års fengsel, skal utvises uavhengig av oppholdsgrunnlag. Disse medlemmer mener Norge bør gå i samme retning for å sikre større konsekvens og forutsigbarhet i utvisningspolitikken.

Disse medlemmer mener utvisning skal være hovedregelen ved alvorlig kriminalitet, også for personer med opphold på humanitært grunnlag, flyktningsstatus eller lang botid. Hensynet til trygghet i samfunnet må veie tyngre enn hensynet til den kriminelles tilknytning til Norge.

Disse medlemmer mener videre at Norge må utrede og inngå avtaler med trygge tredjeland slik at utvisning kan gjennomføres også i saker der retur til hjemlandet ikke er mulig. Manglende returmuligheter må ikke føre til at kriminelle utlendinger blir værende i Norge. Dette vil være et tydelig signal til alle utlendinger som oppholder seg i Norge, om at dersom de begår grov kriminalitet, så vil de bli sendt ut av landet, uansett.

Disse medlemmer understreker at en utvisningsreform vil bidra til

- økt trygghet i samfunnet
- styrket respekt for norsk lov
- større tillit til innvandringspolitikken
- tydeligere forventninger til personer som får opphold i Norge.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid med Danmark om en utvisningsreform som sikrer at innvandrere som begår alvorlig kriminalitet i Norge, skal utvises, uavhengig av tilknytning til landet, herunder også asylsøkere og flyktninger. Dersom personer ikke kan returneres til sitt hjemland, skal de likevel uttransporteres til et trygt tredjeland som Norge inngår avtale med. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med nødvendige lovendringsforslag i vårsesjonen 2026, slik at Stortinget kan behandle og vedta saken før sommeren 2026.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet viser til at representantforslaget fra Fremskrittspartiet reiser en viktig og legitim problemstilling. Den som får opphold i Norge, inngår en grunnleggende kontrakt med det norske samfunnet. Alvorlig kriminalitet er et fundamentalt brudd på denne kontrakten overfor samfunnet, ofrene og de mange lovlige innvandrere som følger norsk lov og bidrar til fellesskapet.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det ikke er humant å la alvorlig kriminelle utlendinger bli i landet. Det er en svikt overfor lovlige innvandre- re, overfor ofre for kriminalitet og overfor tilliten som bærer velferdsstaten.

Disse medlemmer deler fullt ut forslagsstiller- nes intensjon om at terskelen for utvisning ved alvorlig kriminalitet må senkes vesentlig. Disse medlem- mer viser til at Høyres program er tydelig på at gjelden- de regelverk og praksis knyttet til utvisning skal gjen- nomgås med sikte på at flere straffbare handlinger skal føre til utvisning og at utenlandske innsatte som hoved- regel skal sone i hjemlandet.

Disse medlemmer merker seg med interesse den danske utvisningsreformen fra januar 2026. Det sentrale i den danske modellen er ikke en absolutt og betingelsesløs utvisningsregel, men en betydelig skjer- ping av utgangspunktet ved alvorlig kriminalitet, der den kriminelles tilknytning til landet skal tillegges langt mindre vekt enn i dag. Disse medlemmer mener dette er en tilnærming Norge bør undersøke nærmere. Danmark er et nært naboland med sammenlignbare rettslige og samfunnsmessige forutsetninger, og erfarin- gene derfra er relevante for norsk politikkkutforming.

Disse medlemmer vil understreke at mennes- kerettighetene ikke er en unnskyldning for passivitet. De er et rammeverk for å finne gode og varige løsninger. Europadomstolen har i nyere praksis gitt statene en stadig bredere skjønnsmargin ved utvisning av utlending- ger som har begått alvorlig kriminalitet, og disse me d l e m m e r mener det er avgjørende at Norge utnyt- ter dette handlingsrommet fullt ut. Regjeringen bør ikke nøye seg med å peke på folkerettslige forpliktelser som begrensning. Regjeringen bør aktivt utforske hvor grensene går og innrette regelverket deretter.

Disse medlemmer merker seg at statsråden i sitt svarbrev av 30. januar 2026 varsler en gjennomgang av reglene om bortvising og utvisning i 2026, og at regje- ringen allerede arbeider med regelendringer som skal gi videre adgang til utvisning. Disse medlemmer me- ner det ikke er tilstrekkelig å slå fast at endringer skal utredes og vil påpeke viktigheten av at Stortinget bør få seg forelagt konkrete lovforslag innen utgangen av 2026.

Disse medlemmer viser videre til at statsråden i svarbrevet bekrefter at utvikling av migrasjonspolitik- ken er et viktig tema i dialogen med naboland, inkludert Danmark. Disse medlemmer mener dette samar- beidet bør formaliseres og styrkes, slik at Norge og Dan- mark systematisk kan dele erfaringer om utvisning, re- tur og bekjempelse av kriminelle nettverk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet er bekymret for representantforsla- gets juridiske presisjonsnivå og gjennomførbarhet. Et

regelverk som fullstendig avskjærer enhver individuell behandling ved utvisning, risikerer å stride mot Norges folkerettslige forpliktelser og vil kunne settes til side av domstolene. Disse medlemmer mener en reform som skal virke i praksis, må utformes innenfor de rammer som menneskerettslige forpliktelser setter. Et slikt rammeverk skal ikke begrense ambisjonsnivået, men sikre at de vedtatte reglene faktisk kan håndheves og gir de tilsiktete virkningene.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil likevel understreke at forslaget ambisjon – at alvorlig kriminalitet som hovedregel skal føre til utvisning uavhengig av tilknytning til riket – er en ambisjon Høyre støtter. Den danske reformen peker i denne retningen ved å redusere vekten av tilknytning til landet betydelig, selv om den ikke er absolutt. Disse medlemmer mener Norge bør ta samme retning, og at regjeringen aktivt må utfordre grensene for det handlingsrommet folkeretten faktisk gir.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til Høyres borgerkontrakt, som bygger på prinsippet om gjensidig forpliktelse mellom den som kommer til Norge, og det norske samfunnet. Den som bryter denne kontrakten gjennom alvorlig kriminalitet, må møte tydelige og forutsigbare konsekvenser. Et troverdig integreringsregelverk forutsetter at sanksjonsreglene er reelle og håndheves konsekvent. Det er i alles interesse at de som begår alvorlig kriminalitet, møter tydelige konsekvenser.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i sitt arbeid med reglene om bortvising og utvisning foreta en helhetlig gjennomgang av utvisningsregelverket i utlendingsloven med sikte på at flere straffbare handlinger skal kunne føre til utvisning. Herunder vurdere den danske modellens overførbarhet til norske folkerettslige forpliktelser, og fremme nødvendige lovforslag for Stortinget innen utgangen av 2026.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et formalisert samarbeid med Danmark om erfaringsutveksling knyttet til utvisning, retur og bekjempelse av kriminelle nettverk.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen etablere et formalisert samarbeid med Danmark om erfaringsutveksling knyttet til utvisning, retur og bekjempelse av kriminelle nettverk.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid med Danmark om en utvisningsreform som sikrer at innvandrere som begår alvorlig kriminalitet i Norge, skal utvises, uavhengig av tilknytning til landet, herunder også asylsøkere og flyktninger. Dersom personer ikke kan returneres til sitt hjemland, skal de likevel uttransporteres til et trygt tredjeland som Norge inngår avtale med. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med nødvendige lovendringsforslag i vårsesjonen 2026, slik at Stortinget kan behandle og vedta saken før sommeren 2026.

Forslag fra Høyre og Senterpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i sitt arbeid med reglene om bortvising og utvisning foreta en helhetlig gjennomgang av utvisningsregelverket i utlendingsloven med sikte på at flere straffbare handlinger skal kunne føre til utvisning. Herunder vurdere den danske modellens overførbarhet til norske folkerettslige forpliktelser, og fremme nødvendige lovforslag for Stortinget innen utgangen av 2026.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:81 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug og Erlend Wiborg om en utvisningsreform for kriminelle innvandrere – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 14. april 2026

Hanne Beate Stenvaag

leder

Marius Langballe Dalin

ordfører

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget - Postboks1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref.
2026/743

Vår ref.
26/258 KEAB

Dato
30.01.2026

Representantforslag 81 S om en utvisningsreform for kriminelle innvandrere

1. Innledning

Jeg viser til representantforslag 81 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug og Erlend Wiborg om strengere ordninger for utvisning av straffede utlendinger. I forslaget bes regjeringen se hen til de signalene som er gitt om danske regler og praksis om utvisning, og etablere et samarbeid med danske myndigheter.

2. Bakgrunn

2.1 Gjeldende norsk rett

I norsk rett bygger utvisningsreglene i hovedsak på strafferammen for det straffbare forholdet:

Utlendinger uten oppholdstillatelse kan etter utlendingsloven § 66 utvises dersom de får straff (herunder bøter) eller særreaksjon for et forhold som etter loven kan føre til fengselsstraff.

Utlendinger med midlertidig oppholdstillatelse kan etter utlendingsloven § 67 utvises dersom de blir straffet (herunder bøter) eller særreaksjon for et forhold som har strafferamme på fengsel i mer enn 1 år eller når de har blitt straffet etter særskilt oppramsete straffebestemmelser med lavere strafferamme.

Utlendinger med permanent oppholdstillatelse kan etter utlendingsloven § 68 utvises dersom de får straff (herunder bøter) eller særreaksjon for et forhold som har strafferamme på fengsel i to år eller mer, eller når de har blitt straffet etter særskilt oppramsete straffebestemmelser med lavere strafferamme.

Tersklene for hvilke straffbare handlinger som skal kunne gi grunnlag for utvisning ble sist gjennomgått og revidert i et høringsnotat fra departementet 25. april 2019 og den etterfølgende Prop. 40 L (2019-2020) fra regjeringen Solberg 7. februar 2020.

Det er et vilkår for utvisning at dette ikke kan føre til nedverdiggende eller umenneskelig behandling eller vil være uforholdsmessig overfor utlendingen selv, eller de nærmeste familiemedlemmene. I saker som berører barn skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Dette er begrensninger som bygger på blant annet Grunnloven, EMK og barnekonvensjonen. Etter norsk regelverk og praksis skal det svært mye til for å anse utvisning som uforholdsmessig dersom utlendingen har begått meget alvorlig kriminalitet.

2.2 Innholdet i representantforslaget

I representantforslaget refereres det til at den danske statsministeren i sin nyttårstale signaliserte at Danmark før sommeren skal vedta en utvisningsreform som er beskrevet slik at alle utlendinger som dømmes til mer enn ett års fengsel, skal utvises, uansett hvilken tilknytning de har til Danmark. Representantene fra Fremskrittspartiet foreslår at tilsvarende regler innføres i Norge, og at den som utvises skal sendes til et trygt tredjeland dersom retur til hjemlandet er umulig. Det bes om at det samarbeides med danske myndigheter og legges fram forslag til lovendringer som skal kunne tre i kraft allerede sommeren 2026.

3. Kommentarer til representantforslaget

I *Regjeringens plan for Norge* er bekjempelse av kriminelle nettverk et viktig prosjekt. Regjeringen vil i 2026 gjennomgå reglene om bortvising og utvisning for å sikre at kriminelle utlendinger sendes ut av landet. Blant annet arbeider Justis- og beredskapsdepartementet med et forslag til regelendringer som skal gi en videre adgang enn i dag til å utvise utlendinger som ikke er straffet, men som det likevel er konkrete holdepunkter for at er involvert i alvorlig kriminalitet. Etter dagens praksis har slike utlendinger i en del tilfeller blitt bortvist, men ikke utvist med fremtidig innreiseforbud. Det vil vi endre på.

Inntil et forslag til nye regler om utvisning med fremtidig innreiseforbud har vært på høring og blitt behandlet av Stortinget, har departementet klargjort i en instruks til UDI at det allerede i dag er hjemmel i utlendingsloven og EØS-retten til å vurdere utvisning av personer som ikke er straffet, men som har tilknytning til et kriminelt nettverk og representerer en ekstraordinær kriminalitetstrussel.

Det er ikke først og fremst regelverket som hindrer oss fra å sende straffede utlendinger til et trygt tredjeland. Det følger allerede av utlendingsloven § 90 tredje ledd at utlendinger som utvises på grunn av kriminalitet, kan uttransporteres til et annet trygt land enn hjemlandet. Og etter § 90 fjerde ledd kan det gis nærmere regler i forskrift.

Gjennomføringen av slike tiltak forutsetter imidlertid at det finnes et trygt tredjeland som er villig til å motta straffedømte fra Norge og andre Schengen-stater.

Norge har en aktiv rolle i det europeiske migrasjonssamarbeidet for å sikre en mer bærekraftig innvandring til Europa. Drøftinger om å tilrettelegge for denne typen ordninger pågår i Schengen-samarbeidet i forbindelse med utviklingen av ny returforordning, og det er også naturlig å se det i sammenheng med diskusjonen som pågår om å etablere asylsentre i tredjeland osv. Utviklingen av migrasjonspolitikken er et viktig tema i regjeringens dialog med våre naboland, inkludert Danmark.

Selv om en eventuell fremtidig avtale mellom Norge og andre Schengen-land på den ene siden, og et trygt tredjeland på den andre, skulle åpne for å overføre straffedømte kriminelle, og dermed kunne gjøre spørsmål om vern og forholdsmessighet vesentlig enklere i en del saker, vil man ikke kunne sløyfe slike vilkår og vurderinger. De bygger på regler som ikke uten videre kan fravikes gjennom lov.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

